

Atgriezeniskā saite katra skolēna izaugsmei

Dace Namsone, Latvijas Universitātes Starpnozaru izglītības inovāciju centra direktore,
vadošā pētniece

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Domāsim kopīgi!

- Kādas kompetences ir vajadzīgas skolotājam un kā pārmaiņas ienāk skolotāja praksē?
- Kā skolotājs var gūt profesionālu atgriezenisko saiti, kas palīdz uzlabot savu praksi?
- Kā skola var gūt atgriezenisko saiti par skolotāju kopas profesionālās pilnveides veiksmīgiem risinājumiem?

Mācīšana un mācīšanās stundā

Skolotājs stundā

- **Komunicē par SR; plāno tā konstatēšanu un AS došanu.**
- Māca jauno, izmantojot produktīvus uzdevumus, iesaistot sarunā, sadarbojoties.
- Diferencē, māca metakognitīvas stratēģijas...

Skolēnam

- Skaidrs, kas jāiemācās; ir atbildes: ko esmu apguvis, ko vēl ne, ko darīt, lai apgūtu.
- Ir iespēja apjēgt, parādīt domu, stratēģiju, darīt pašam...
- Ir iespēja praktizēties, veidot sasaisti, pārnesumu ar iepriekšējo un tālāko.
- Domāt, kā es daru, sev atbilstošā tempā.

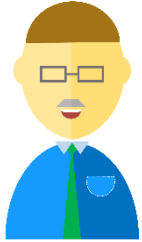

Kā iegūt atbildes?

- Kā es to daru?
- Vai tas, ko es daru, ir tas, ko es domāju, ka daru?
- Vai es...

Skolotājs novērtē savu praksi

Skolotājs

- Pārlicinos **par skolēnu sasniegto stundā – ne pret formulēto SR, par būtisko.**
- Skolēns saņem atbildi, **vai rezultāts ir pareizs/nepareizs** (kā izpildīts uzdevums), no skolotāja, klasesbiedriem vai sevis.

Skolēns

- Pārlicinos **par stundā sasniegto pret plānoto SR**, bet AS ir tikai par mācīšanās rezultātu vai par procesu.
- Skolēns saņem atbildi uz jautājumiem, **ko zinu/protu, ko vēl ne**, no skolotāja, klasesbiedriem vai sevis un pret plānoto par mācīšanās rezultātu vai procesu.

- Pārlicinos **par stundā sasniegto un dodu skolēniem AS pret plānoto SR** par mācīšanās rezultātu un par procesu.

- Skolēns saprot, **vai plānotais ir sasniegts** un saņem **atbildi uz jautājumu, ko darīt** ne tikai ar rezultātu, bet arī ar mācīšanās **procesu.**

- Pārlicinos **par stundā sasniegto pret plānoto SR + dodu skolēniem personalizētu AS.**

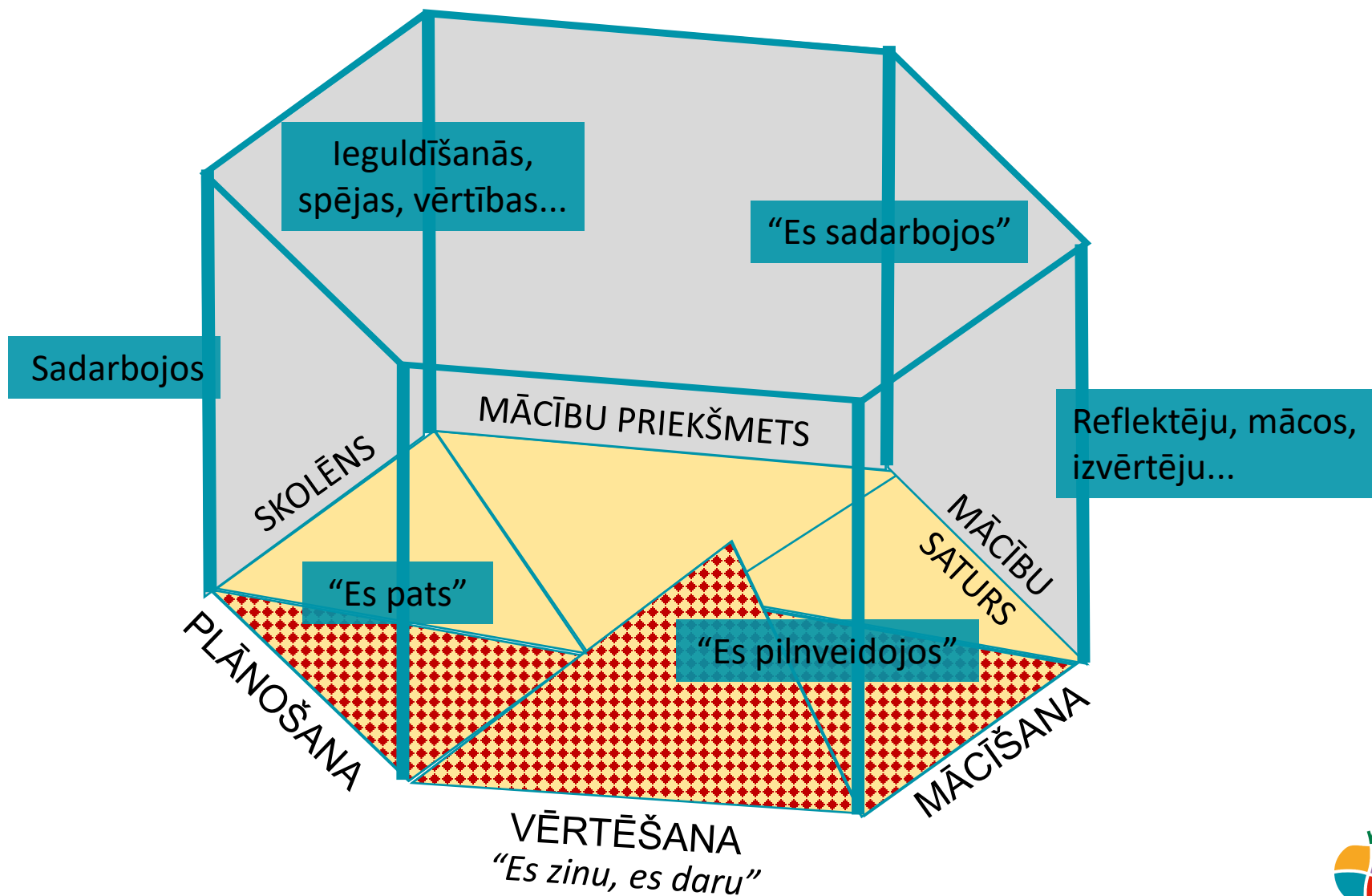
- Katrs skolēns saņem konstruktīvus ieteikumus arī par to, kā pašam sekot savām darbībām un rezultātam (vadīt savu mācīšanos).

**Kādas kompetences ir
vajadzīgas skolotājam?**

**Kā pārmaiņas ienāk
skolotāja praksē?**

Skolotāju kompetenču modelis

- Balstīts lielajās idejās
- Veidots kopējā sistēmā
- Fokuss uz dziļu izpratni
- Starpdisciplinārs
- Virzīts uz kompleksu sasniedzamo rezultātu (SR)

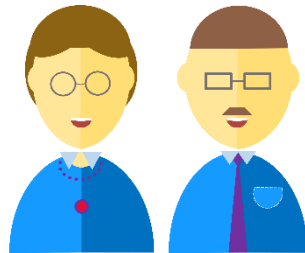

MĀCĪBU SATURS

PLĀNOŠANA

- Uz sasniedzamo rezultātu (SR)
- Trijos līmeņos
Standarts → Programma (temats) → Stunda
- Atpakaļejoša (domājot par rezultātu)
- Sadarbojoties

Atšķirīgais skolotājam

- Veidojot jēgu un mācoties stratēģijas
- Pa dažādiem ceļiem uz atšķirīgiem SR
- Veidojot pārnesumu un sasaisti
- Izmantojot produktīvus, kompleksus uzdevumus
- Diferencējot, personalizējot

MĀCĪŠANA

VĒRTĒŠANA

- Konstatējot apgūto procesā – dodot skolēnam noderīgu atgriezenisko saiti pret plānoto SR
- Dodot skolēnam snieguma līmeņu aprakstus, komentārus par progresu
- Konstatējot apgūto noslēgumā pret SR kopumu

Kritēriji mācīšanās vadīšanai un plānošanai

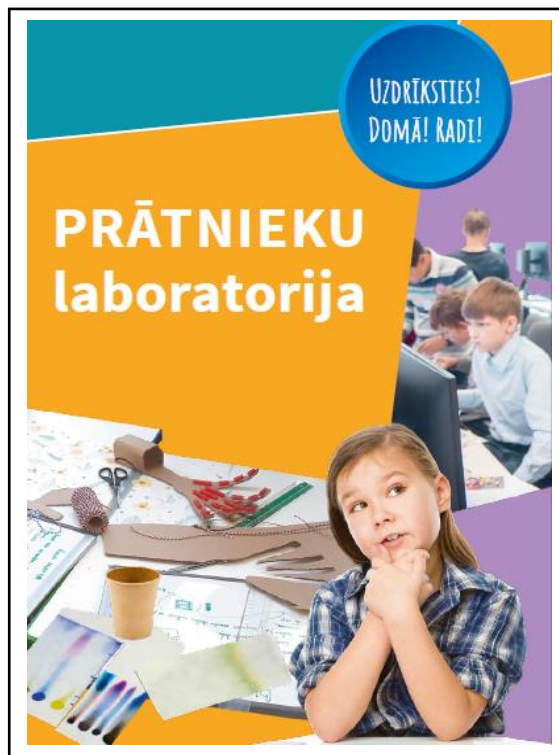
Prioritātes / Darbību jomas	1.	2.1.	2.2.
	Plānošana	Mācīšanās vadīšana	
Pašvadītā mācīšanās	SR skolēniem	AS skolēniem	Metakognitīva darbība
Kognitīva aktivitāte	Produktīvi uzdevumi	Produktīvas sarunas vadīšana	
Sadarbība	Uzdevumi, kas veicina sadarbību	Sadarbības vadīšana	
Digitālā prasme	IKT rīki skolotājam	Jēgpilna IKT lietošana skolēnam	
Pamatdarbības	Stundas struktūra	Klasvadība	Diferencēšana
	Mācību saturs		

SLA kritērijam AS skolēniem stundā (1)

PIEMĒRS	-	Sācis apgūt	Tuvojās rezultātam	Apguvis	Pilnībā apguvis
1.2. Noderīga AS nodrošināšana skolēniem Skolotājs pārliecinās par rezultātu. AS ir skolēnam (rezultāts, process – mācīšanās pašregulācija).	- Stundā nepārliecinās (objektīvi, droši) par sasniegto rezultātu vai - pārliecinās par stundā sasniegto, bet informāciju neizmanto AS došanai skolēniem. <i>Skolēni AS nesaņem...</i>	Skolotājs pārliecinās par sasniegto – ne vienmēr pret formulēto SR, par būtisko. <i>Skolēns saņem atbildi, vai rezultāts ir pareizs/nepareizs (kā izpildīts uzdevums) no skolotāja, klasesbiedriem vai sevis.</i>	Skolotājs pārliecinās par stundā sasniegto pret plānoto SR, bet AS nav precīzi par to vai arī AS ir par sasniegto, bet tikai par mācīšanās rezultātu vai procesu. <i>Skolēns saņem atbildi uz jautājumiem, ko zinu/protu, ko vēl ne, no skolotāja, klasesbiedriem vai sevis un pret plānoto par rezultātu vai mācīšanās procesu.</i>	+ Dod AS skolēniem par sasniegto pret plānoto SR. <i>Skolēns saprot, vai stundas mērķis ir sasniegts, un saņem atbildi uz jautājumu, ko darīt ne tikai ar rezultātu, bet arī ar mācīšanās procesu.</i>	...
...					

Vairāk varat izlasīt: ej.uz/metodiskais-materials

Kompetenci attīstoša mācīšanās

ATSEVIŠĶIE STUNDU PIEMĒRI:

1. Matemātika "Binārais kods"

Nodarbības plāns	Snieguma līmeņa apraksts	Darba lapa
Pielikums - 1	Pielikums - 2	Pielikums - 3
Pielikums - 4	Pielikums - 5	

2. Programmēšanā "Šifrēšana"

Nodarbības plāns

3. Matemātika "Informācijas juceklis"

Nodarbības plāns	Darba lapa	Prezentācijas uzdevumi
Pielikums - 1	Pielikums - 2	Pielikums - 3

4. Dabaszinības "Atklāj metodi"

Nodarbības plāns	Darba lapa	Pielikums - 1

5. Dabaszinības "Biomateriāli"

Nodarbības plāns	Darba lapa	Prezentācija

Mācīšanās atgādnes

Kā lasīt atgādnes?

TEORIJA	PIEMĒRI
Kā veidojas mācību saturs?	
Kā skolotājam plānot mācību saturu?	
Kas ir raksturīgs mācīšanās un mācīšanās procesam?	
Atgriezeniskā saite skolēnam	

Saīsinājumi:

AS – atgriezeniskā saite
SR – sasniegumam rezultāts
SLA – snieguma līmeņa apraksts
MPP – mācību priekšmeta programma
STEM – dabaszinības, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika

Autores: Dace Namsone, Līga Čakāne, Ilze France
Dizaina ideju autors: Miks Dzenis
Datogrāfika un makets: Andra Liepiņa
Redaktore: Ieva Zarāne

ISBN 978-9934-18-561-8

Pateicība LU Fondam par šī projekta administrēšanu un projekta atbalstītājam un mecenātam SIA "Mikrotēks"

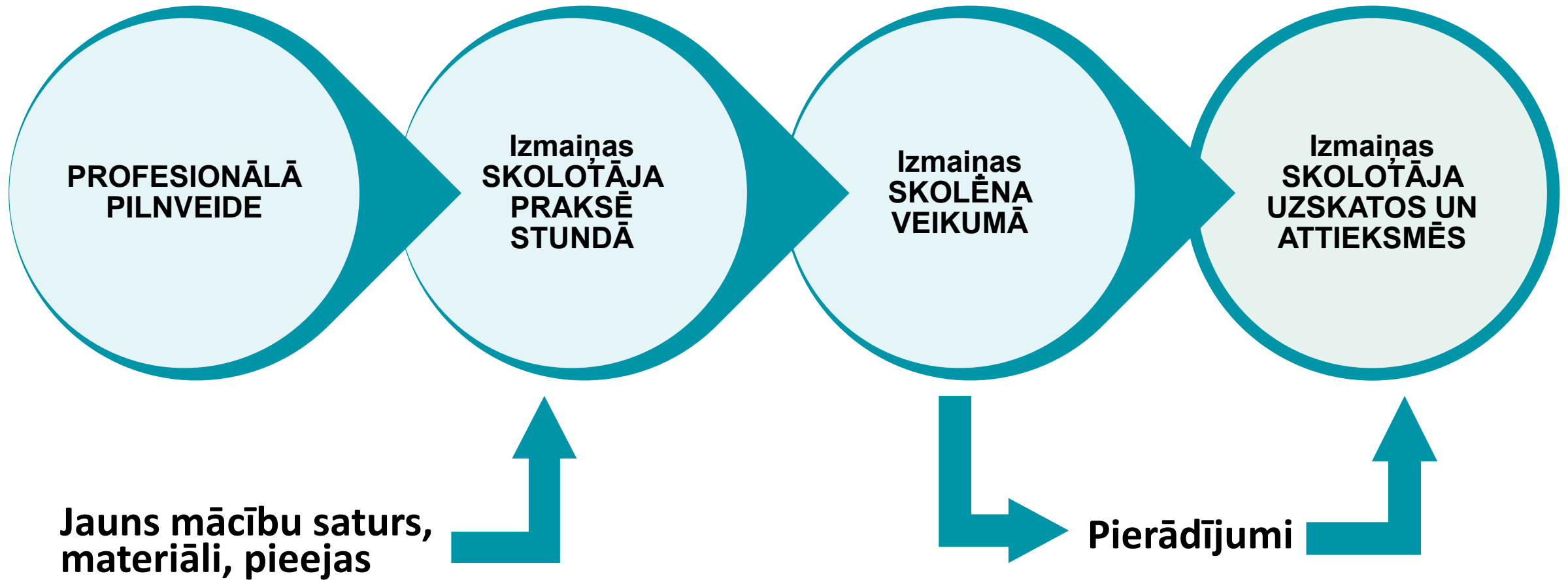
© LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, 2020

Kad skolotājs maina savu praksi? Kā tas notiek?

Šo gadu laikā daudzi kolēģi ir izmainījuši savu praksi, jo... viņi ir... noticējuši un pamēģinājuši... jauno nezināmo... dabūjuši garšu, ka šādi ir labāk... ka pašam patīk... ka skolēni to novērtē un jautā vēl...

Kā skolotājs maina savu praksi (Guskey, 2002)

**Kā skolotājs var gūt profesionālu
atgriezenisko saiti, kas palīdz
uzlabot savu praksi?**

AS izaugsmei

- skolēnam
- individuālam skolotājam
- skolotājiem kopā skolā
- skolas vadībai

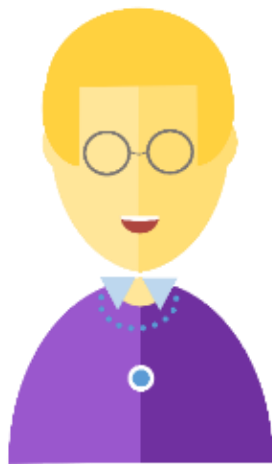
Rezultāta konstatēšana
(*Kas izdodas? Kas ne?*)

Ieteikums
(*Ko darīt tālāk?*)

- Kā AS par darbu stundā uzbūvēt skolotājam?
- Kā skolotājam saņemt atbildes uz jautājumiem?

AS izaugsmei

**VĒROTĀJS
STUNDĀ**

SKOLOTĀJS

Pēcstundas sarunas struktūra

/Sarceviča-Kalviške D., 2016./

Sagatavošanās pēcstundas sarunai

Stundu vērošana, izmantojot vērošanas rubriku.

Pēcstundas saruna

1. Kas stundā izdevās?
2. Ko varētu uzlabot?
3. Saruna par iepriekš izvirzītajiem profesionālās pilnveides uzdevumiem.
4. Vēroto mācību stundu analīze.
5. Nākamo profesionālās pilnveides uzdevumu noformulēšana.
6. Saruna par skolotāja virzību uz izvirzītajiem semestra/gada mērķiem saviem skolēniem.
7. Sarunas noslēgums.

Atgriezeniskā saite skolotājam

- Kas ir mērķis?
- Kas ir tās devējs?
- Kā atgriezeniskā saite tiek dota?
- Kādā formā tas notiek?
- ...
- Eksperts klasē
- Sadarbības grupa
- Darbnīca stundu vērošanai
- Mācību stundu izpēte
- Rīcībpetījums
- ...

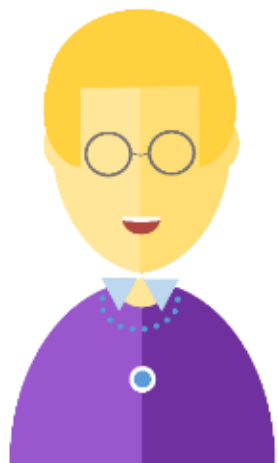
**Kā AS iegūt skolas līmenī
(par skolotāju grupu),
iesaistoties pētniekiem,
ekspertiem?**

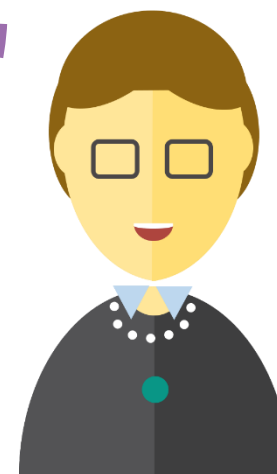
AS izaugsmei

SKOLOTĀJS

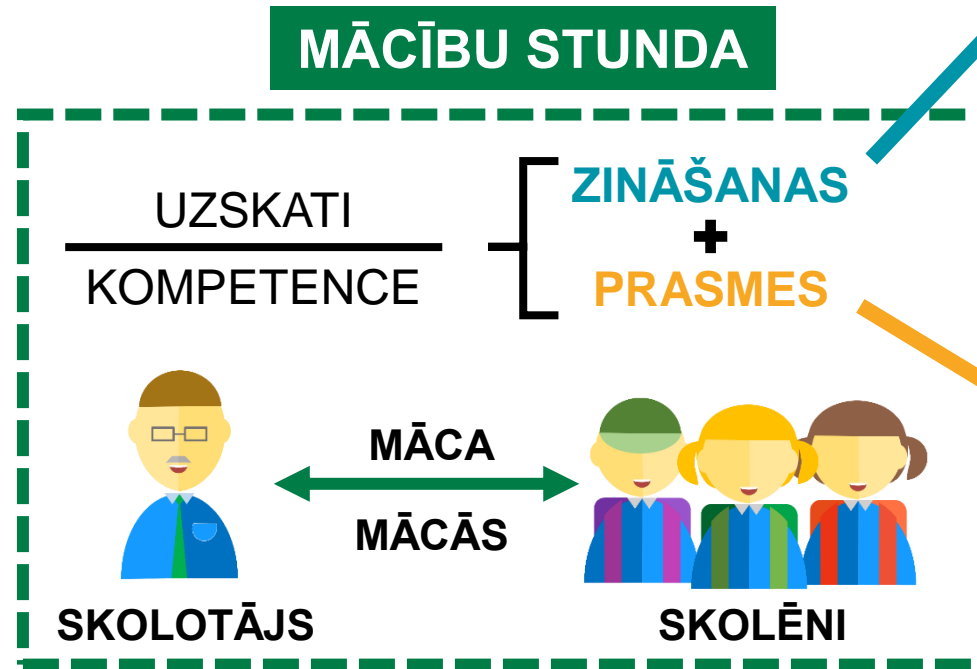
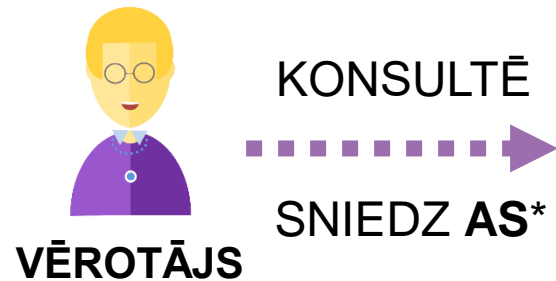
**VĒROTĀJS
STUNDĀ**

SKOLAS VADĪBA

Kā identificēt profesionālās izaugsmes vajadzības?

• Tests, aptauja ....

	A	B	C	D
JAUT. 1			X	
JAUT. 2	X			
JAUT. 3		X		

• Snieguma līmeņa apraksts

	MĒĢINA, SĀK	TUVU REZULTĀTAM	PRASMĪGS, LIETPRATĪGS	EKSPERTS
PRASME 1		X		
PRASME 2			X	
PRASME 3	X			

Jautājums 7

Nav vēl atbildēts

Maksimālais
punktu skaits 4,00

▼ Karogot
jautājumu

⚙ Rediģēt
jautājumu

P_R_1

Lūdzu, izvēlieties vienu sev vistipiskāko rīcību, kā Jūsu skolēni uzzina stundas mērķi!

Izvēlieties vienu:

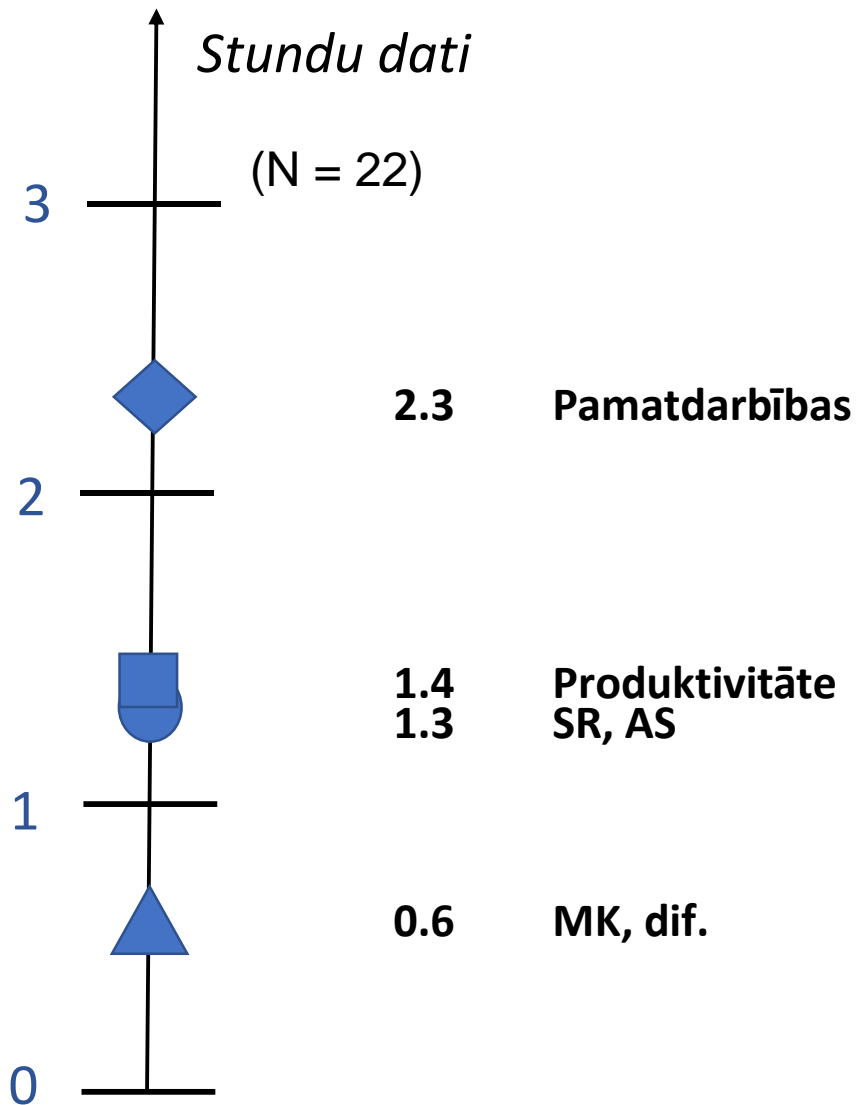
- A. Pasaku, ko šodien stundā darīsim.
- B. Veidoju sarunu ar skolēniem, rosinot domāt, ko par šo tēmu mums vajadzētu apgūt, kāpēc tas ir svarīgi, un kopīgi formulējam mērķi.
- C. Pasaku, ko stundas beigās skolēns zinās un spēs izdarīt vai kāds būs labs sniegums.
- D. Pasakot, ko stundas beigās zinās, prafīs, īpaši piedomāju, kā to varēs konstatēt un lai tas ir skolēniem pateikts saprotami.
- E. Pasaku, par ko būs stunda.

Prasme vadīt tādu mācīšanos, kura ved uz skolēna kompetenci

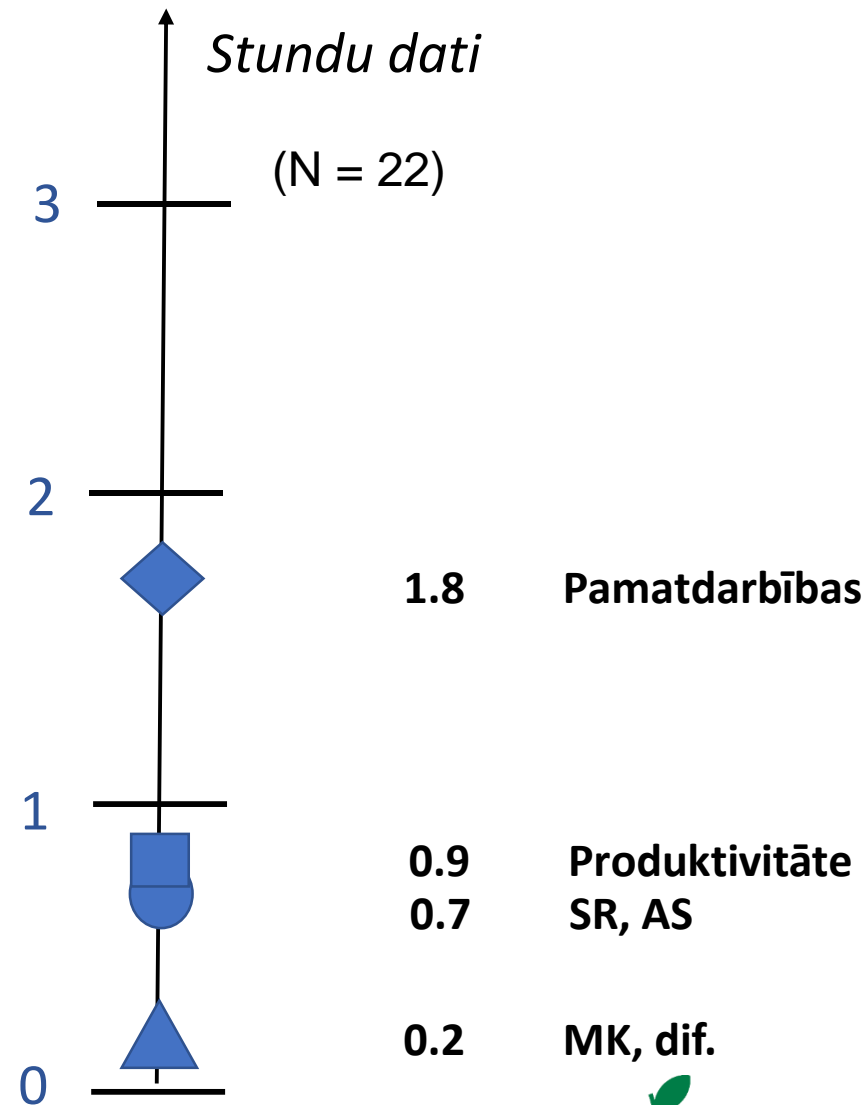
		Sācis apgūt	Tuvojas rezultātam	Apguvis	Pilnībā apguvis
Mācīšanās (t.sk. pašvadītas) vadīšana					
1.1.Mācīšanās mērķu (SR) skaidrība Mērķa formulējums. Saprotamība skolēniem.	Pasaka tēmu , par ko būs stunda, bet ne kā mērķi, ko iemācīsies, vai nepasaka skolēniem neko.	Formāli pasaka stundas mērķi (SR) skolēnam vai/un snieguma kritērijus vai kā stundas mērķi nosauc visu, kas stundā tiks darīts (ir daudz “mērķu”), neizceļ būtisko, vai SR formulējums neatbilst visiem kritērijiem.	SR ir formulēts atbilstoši laba mērķa kritērijiem (skaidrs, izmērāms, būtisks, atbilstošs, sasniedzams laikā), bet nepārliecinās/nepievērš uzmanību tam, vai skolēniem mērķis un/vai snieguma kritēriji ir saprotami.	Izvirza labi (atbilstoši visiem kritērijiem) noformētu SR un/vai snieguma kritērijus skolēniem saprotamā valodā un pārliecinās, vai skolēniem tas ir saprotams.	+ Iesaista skolēnus SR un/vai snieguma kritēriju formulēšanā, precizēšanā, koriģēšanā.
	<i>Skolēns nezina, kas stundā jāiemācās.</i>	<i>Skolēns dzird/redz stundas mērķi, bet nav precīzi skaidrs, kas īsti jāiemācās, ir svarīgi.</i>	<i>Skolēns dzird precīzu mērķi, bet var būt atsevišķas neskaidrības.</i>	<i>Skolēni saprot, kas jāiemācās.</i>	<i>Skolēni piedalās mērķa formulēšanā.</i>

Skola A

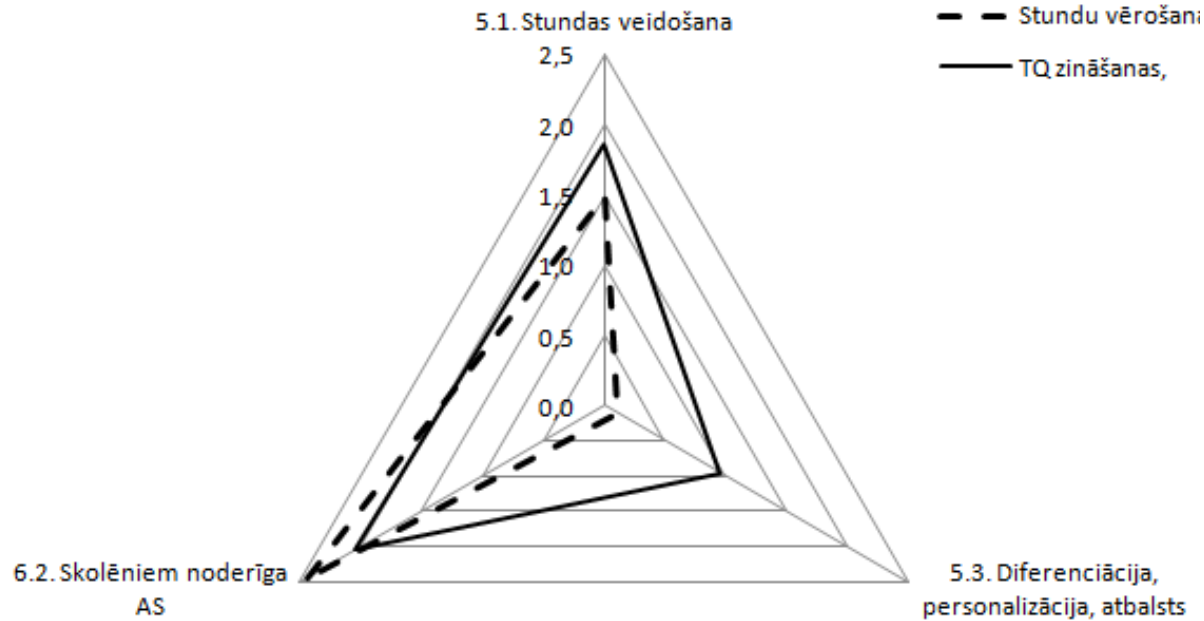
Skola B

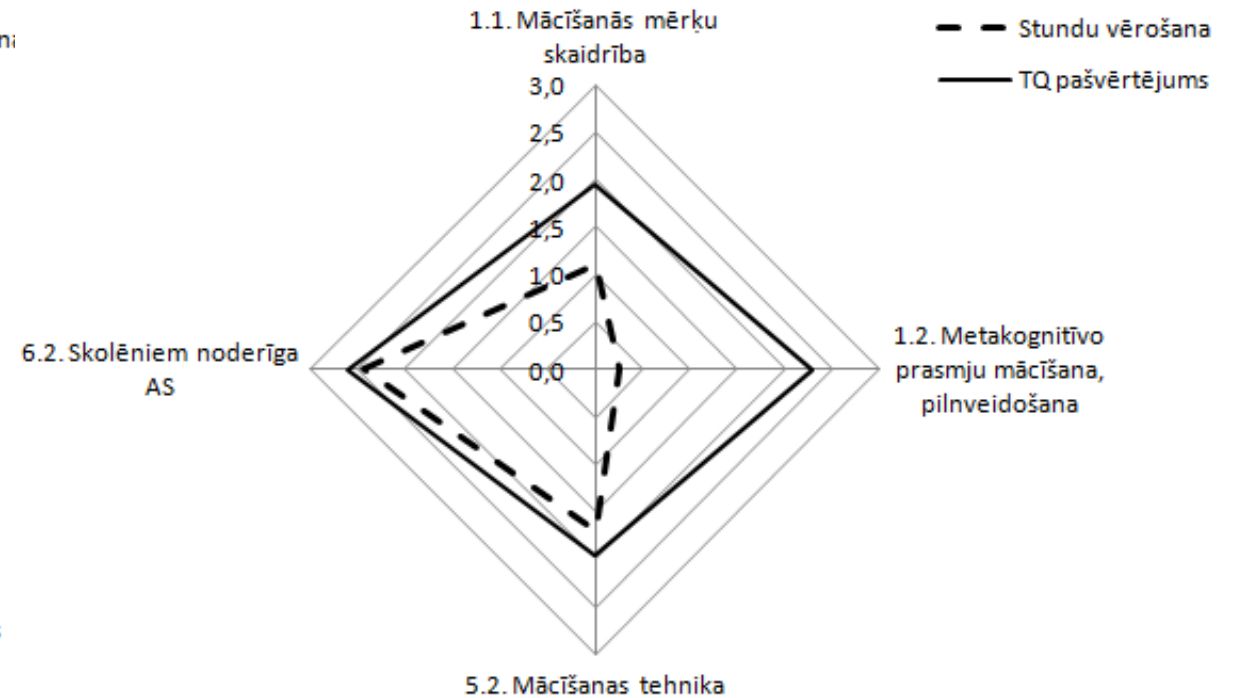

SKOLA 06_p

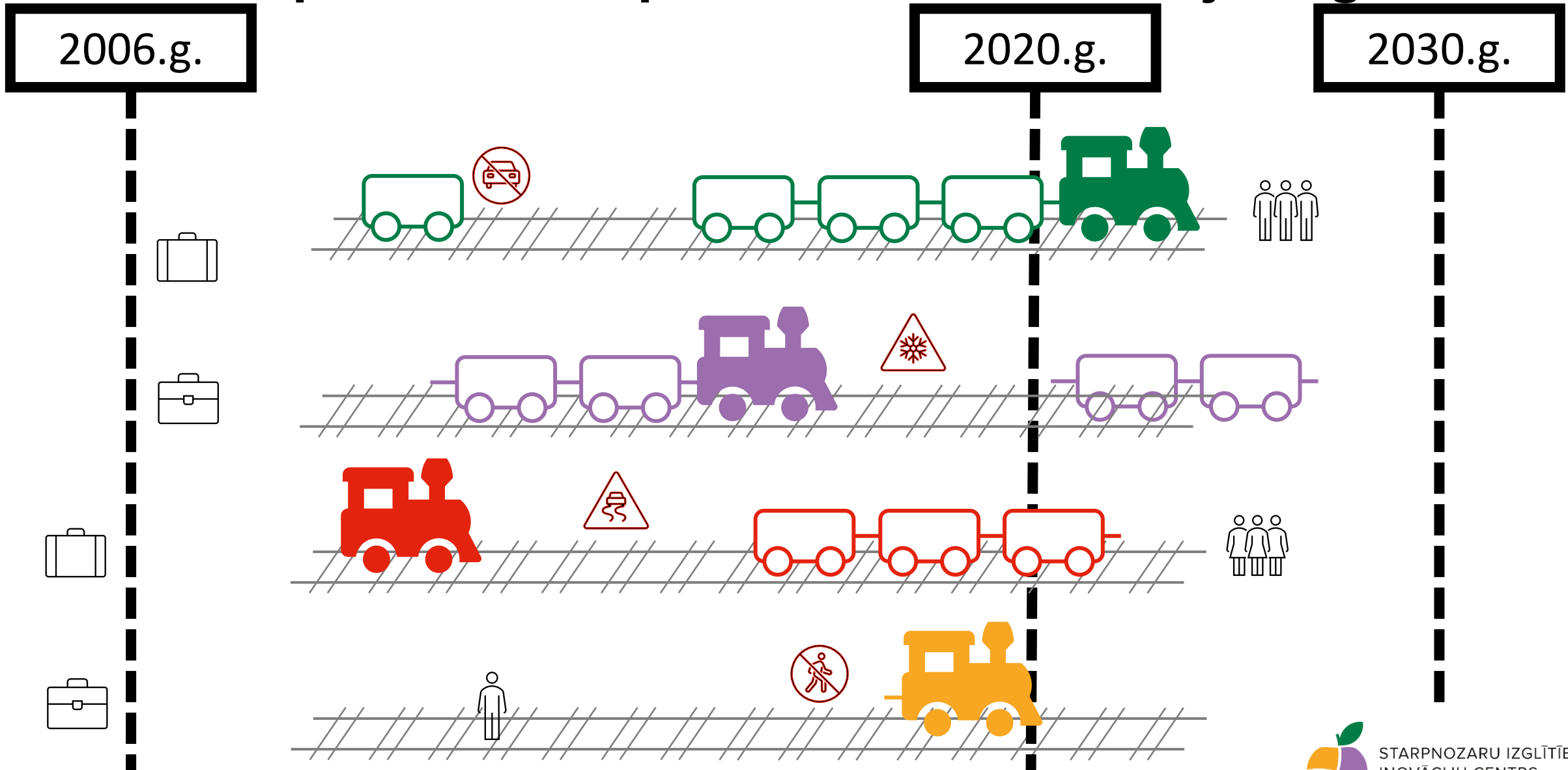
Stundu vērošanas un TQ zināšanu jautājumu rezultātu atšķirības

Stundu vērošanas un TQ pašvērtējuma jautājumu rezultātu atšķirības

Kāda profesionālā pilnveide katram ir vajadzīga?

Profesionālās pilnveides ietekmes līmeņi

1. Dalībnieku apmierinātība.
2. Skolotāju zināšanas, prasmes, uzskati.
3. **Prakse (p. mācīšana).**
4. **Skolēnu sniegums.**

/Lipowsky and Rzejak, 2012/

Veidosim personalizētu
profesionālo pilnveidi,
reaģējot uz konkrētām
profesionālās izaugsmes
vajadzībām!

Paldies!

STARPNOZARU IZGLĪTĪBAS
INOVĀCIJU CENTRS
LATVIJAS UNIVERSITĀTE

dace.namsone@lu.lv